
ЕКОНОМІКА ТА ЕКОЛОГІЯ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

УДК 332.2

СУТНІСТЬ ТА ПОНЯТТЯ ЕКОНОМІКИ РЕКРЕАЦІЙНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ У СФЕРІ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В УМОВАХ НОВИХ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН

*Третяк А.М., доктор економічних наук, професор,
член-кореспондент НААН України*

*Гребенник Г.В., аспірантка**

*Державна екологічна академія післядипломної освіти
та управління Мінприроди України*

Обґрунтовано сутність і поняття економіки рекреаційного землекористування у сфері природокористування в умовах нових земельних відносин. Розроблено логіко-смыслову модель поняття сутності економіки рекреаційного землекористування у сфері природокористування.

Ключові слова: *рекреаційне землекористування, економічні відносини, екологічні відносини, природно-заповідний фонд.*

Постановка проблеми

В Україні рекреаційна галузь проголошена пріоритетним напрямом соціально-економічного розвитку, це пояснюється вагомими результатами її функціонування. Рекреація сприяє відновленню фізичних і духовних сил людини, що позначається на її працездатності та оздоровленні, створює нові робочі місця. При ефективному управлінні рекреаційна діяльність сприяє збільшенню сукупного валового доходу країни. Рекреація впли-

ває на розвиток духовного потенціалу людини, формує її як творчу, всебічно розвинену, екологічно свідому особистість. Саме тому питання ефективної організації й функціонування рекреаційного землекористування у сфері природокористування є актуальними і привертають увагу широкого кола науковців різних галузей науки.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій

Сучасні дослідження забезпечують виявлення й оцінку природних і

соціально-економічних умов розвитку рекреаційної діяльності, дають змогу визначати раціональні шляхи організації рекреаційного природокористування на основі синтезу результатів міждисциплінарних досліджень.

Наукові основи з теорії й практики рекреаційної діяльності закладені в працях І.В. Зоріна (1974), В.С. Преображенського (1975), М.С. Мироненка (1981), І.Т. Твердохлебова (1981), Ю.О. Веденіна (1986) та ін. У них розкриваються зміст територіально-рекреаційної системи, її функціонально-територіальна структура. О.О. Бейдик (2001), В.С. Кравців, С.П. Кузик (2004) розробили теоретичні основи та методи оцінки туристсько-рекреаційних ресурсів. О.О. Любіцева (2003), М.Й. Рутинський (2008) досліджують особливості функціонування туристичних комплексів різних рангів (регіону, країни). Різноманітні аспекти ресурсно-рекреаційної проблематики висвітлюються у роботах географів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: М.П. Крачила (1976), В.П. Руденка (2006), Ж.І. Бучко (2006), О.Д. Короля (2006), К.Й. Кілінської (2008). В.І Гетьман розкриває рекреаційну діяльність у межах природно-заповідного фонду (2003). Т.П. Галушкіна, Г.М. Шевченко та інші вивчають економічні аспекти рекреаційної діяльності (2008, 2012).

Мета статті – обґрунтувати сутність і поняття економіки рекреаційного землекористування у сфері природокористування в умовах нових земельних відносин.

Виклад основного матеріалу

В Україні станом на 2013 рік, за

даними Державного земельного кадастру (*ф-б-зем*), із рекреаційною метою використовувалося 108,5 тис. га землі, у тому числі організаціями, підприємствами й установами рекреаційного призначення – 32,5 тис. га, для дачного будівництва – 1,1 тис. га із 4,1 тис. га (*тоді як за земельним законодавством усі земельні ділянки повинні мати рекреаційне призначення*), природоохоронного призначення – тільки 0,5 тис. га із 438,5 тис. га усіх земель. Для того, щоб зрозуміти сутність економіки рекреаційного землекористування, особливо на землях природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення (*яких станом на 2013 рік налічувалося 2887 тис. га*), і визначити напрями її розвитку, необхідно спочатку визначити самі поняття «*рекреація*», «*землекористування*» та «*рекреаційне землекористування*».

Термін «рекреація» є сукупністю етимологічних значень, які у повній мірі розкривають сутність відповідного явища й процесу: від лат. *гесгеано* – відновлення, перерва для відпочинку; від франц. *гесгеанон* – розвага, відпочинок, зміна дії, що виключають трудову діяльність і характеризують простір, пов'язаний із цими діями [1, 3, 6–8]. Разом із тим поняття «рекреація» характеризує не тільки процес та заходи щодо відтворення сил людини (фізичних, духовних і нервово-психічних), але й той простір (як правило, спеціалізовані території), в якому це відбувається, і час (вільний від роботи), протягом якого це відбувається. Отже, у цьому контексті підкреслюється саме *відтворна* функція рекреації.

Розрізняють широкий та вузький зміст рекреаційної діяльності [4]: в першому випадку – це комплексне соціально-економічне явище, процес відновлення духовного й фізичного потенціалів людини на основі використання вільного часу за допомогою природних і соціальних чинників; у другому випадку рекреаційна діяльність безпосередньо має відношення до відпочинку, тобто проявляється у вигляді конкретних рекреаційних занять. Також слід зазначити, що, крім поняття «рекреація», «рекреаційна діяльність» характеризує специфічний вид людської діяльності, пов'язаний із відпочинком, підвищенням екологічного та культурно-освітнього рівня на основі використання природних і культурних цінностей.

У запропонованому дослідженні ми дотримуємося поглядів, згідно з якими рекреація охоплює екологічний туризм і сферу відпочинку. В зв'язку з багатогранністю сутності та змісту поняття «рекреація», а також відсутністю єдності поглядів на співвідношення понять «рекреація» й «туризм» існує проблема класифікації форм і видів рекреаційної діяльності, що розглядаються у таких працях, як [1, 2, 4, 5]. Зокрема, в роботі [4] рекреаційна діяльність класифікується за функціональними особливостями та метою на такі види, як лікувально-профілактична, оздоровча, спортивна, утилітарна й пізнавальна. Сюди необхідно віднести такий вид, як еколого-пізнавальна рекреаційна діяльність, яка в останнє десятиріччя значно поширилася на територіях національних природних парків.

Проте система класифікаційних категорій, які використовують при

дослідженні особливостей використання землі та інших природних ресурсів, є розрізною і недосконалою. Правові аспекти рекреаційного землекористування обумовлені Земельним кодексом України й низкою нормативно-правових документів. Земельний кодекс регламентує поділ земель України та її адміністративно-територіальних утворень на дев'ять категорій за основним цільовим призначенням: землі сільськогосподарського призначення, житлової й громадської забудови, природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, лісгосподарського призначення і водного фонду, промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення [9].

Зокрема, відповідно до статті 50 «Визначення земель рекреаційного призначення» Земельного кодексу України до земель рекреаційного призначення належать землі, які використовуються для організації відпочинку населення, туризму та проведення спортивних заходів. Згідно зі статтею 51 «Склад земель рекреаційного призначення» до земель рекреаційного призначення належать земельні ділянки зелених зон і зелених насаджень міст та інших населених пунктів, навчально-туристських та екологічних стежок, маркованих трас, земельні ділянки, зайняті територіями будинків відпочинку, пансіонатів, об'єктів фізичної культури і спорту, туристичних баз, кемпінгів, яхт-клубів, стаціонарних і наметових туристично-оздоровчих таборів, будинків рибалок і мисливців, дитячих туристичних станцій, дитячих та спортивних таборів, інших аналогічних об'єктів, а також земельні ділянки, надані для

дачного будівництва і спорудження інших об'єктів стаціонарної рекреації.

Разом із тим, згідно зі статтею 43 «Землі природно-заповідного фонду» Земельного кодексу України землі природно-заповідного фонду – це ділянки суші і водного простору з природними комплексами та об'єктами, що мають особливу природоохоронну, екологічну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність, яким відповідно до закону надано статус територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Майже аналогічне визначення і в Законі України «Про природно-заповідний фонд України». Більше того, стаття 9 «Види використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду» згаданого Закону передбачає, що території й об'єкти природно-заповідного фонду з додержанням вимог, встановлених цим Законом та іншими актами законодавства України, можуть використовуватися в оздоровчих та інших рекреаційних цілях. Отже, законодавство не виключає *рекреаційну діяльність* і на землях природно-заповідного фонду.

В Україні землекористування і землеволодіння, як наголошується у науковому дослідженні В.М. Другак [3, с. 6], визначають, відповідно до статті 79 Земельного кодексу України, як систему таких понять [4]:

– земельна ділянка як частина земної поверхні із встановленими межами, певним місцем розташування, з визначеними щодо неї правами;

– право власності, володіння та користування на таку земельну ділянку поширюється в її межах на поверхневий (грунтовий) шар, а також на водні об'єкти, ліси і багаторічні насадження, які на ній знаходяться;

– право власності, володіння та

користування на таку земельну ділянку, на відміну від інших країн світу, розповсюджується на простір, що знаходиться над і під поверхнею ділянки на висоту й на глибину, необхідні для зведення житлових, виробничих та інших будівель і споруд.

Таке визначення суті землекористування, як стверджують В.М. Другак та А.М. Третяк [3, 12], тільки з матеріально-речового боку має важливе значення у багатьох галузях знань, але явно недостатнє і далеко не вичерпує всієї сукупності ознак, властивих його змісту. В теорії та практиці слід розрізняти поняття землекористування як матеріального (фізичного) об'єкта і комплексу соціальних, економічних, містобудівних, сільськогосподарських, екологічних, правових та інших відносин, які забезпечують спеціальний порядок використання, володіння і в окремих випадках розпорядження земельною ділянкою та особливо стійкість прав [3, с. 7]. Наприклад, при використанні землі для рекреаційної діяльності у сфері природокористування землекористування об'єднує часом сотні земельних ділянок, що знаходяться у власності чи користуванні, земельні ділянки спільної власності, історико-культурні та інші комплекси. Таким чином, землекористування має ширше поняття, ніж земельна ділянка.

Отже, рекреаційна діяльність у сфері природокористування не може бути зосередженим на обмежених територіях. Вона потребує значних територій із певними природно-рекреаційними ресурсами. Тому для розв'язання завдань рекреаційних послуг суб'єкт рекреаційної діяльності повинен мати права на землю

площею відповідних розмірів або договірні відносини з іншими суб'єктами землекористування. Під землекористуванням територій природно-заповідного фонду (ПЗФ), як правило, розуміють земельний масив, який частково офіційно закріплений за адміністрацією території ПЗФ для природоохоронних цілей та який частково включений у територію ПЗФ без вилучення (відчуження) в інших суб'єктів землекористування. Цей масив повинен мати точні межі, чітко визначені на місцевості, юридичний статус, що фіксує його як об'єкт природокористування.

Разом із тим термін «землекористування» [12] застосовують у науковій літературі в подвійному значенні. Під землекористуванням розуміють систему користування землею, регламентовану законодавством для різних категорій земель, власників землі та землекористувачів. Термін «землекористування» означає земельний масив, територію, що перебуває у власності чи користуванні. Так, А.М. Третяк констатує, що під землекористуванням «варто розуміти процес використання людиною (суспільством) інтегрального потенціалу території, який включає всі ресурси на відповідній ділянці геопростору, є складовою суспільно-територіального комплексу регіонального рівня і веде до ускладнення його структури, що знаходить своє проявлення у процесі регулювання земельних відносин».

Таким чином, можна стверджувати, що землекористування визначається в трьох аспектах [3, 12]: 1) як користування землею в установленому законом порядку (земельна ділянка); 2) як частина єдиного зе-

мельного фонду, що надана державою або набута у власність чи оренду окремим користувачем для господарської чи іншої мети, обмежена на місцевості; 3) як об'єкт права, об'єкт економічних, екологічних, містобудівних, сільськогосподарських та інших земельних відносин, на який землекористувачеві виданий документ, що посвідчує право на землю з установленими межами, площею, складом угідь, майнових об'єктів і за необхідності з геодезичними координатами межових знаків, визначених у натурі.

Формування системи рекреаційного землекористування – динамічний процес, який повинен регулюватися в інтересах усього суспільства. Його регулювання – найважливіше завдання державного управління земельними ресурсами. На формування раціональної системи рекреаційного землекористування спрямовані політичні, правові, екологічні, економічні й адміністративні заходи державних органів. Одним із механізмів організації та вдосконалення рекреаційного землекористування є організація, зокрема землеустрій.

Первинний елемент будь-якого землекористування – це земельна ділянка, тобто частина поверхні землі, що має фіксовані межі, площу, визначене місце розташування, правовий статус (цільове призначення, дозволене використання), а також інші характеристики, відображені у документах і матеріалах Державного земельного кадастру. Земельна ділянка є, як правило, єдиним та неподільним об'єктом власності, користування чи оренди. Отже, поняття рекреаційного землекористування ширше за поняття земельної ділянки. *По-перше*, рекреаційне зем-

лекористування може складатися як з однієї, так і з кількох земельних ділянок. До землекористування територій ПЗФ, а особливо національних природних парків, нерідко залучають сотні індивідуальних земельних ділянок громадян та юридичних осіб. *По-друге*, рекреаційне землекористування неоднорідне за характером прав власності на землю й користування нею. Це означає, що земельні ділянки, які формують рекреаційне землекористування територій ПЗФ, можуть бути різного правового статусу. Так, території національних природних парків, звичайно, мають неоднорідне землекористування, що включає земельні ділянки різних форм власності: приватну, державну і комунальну. *По-третє*, характер та інтенсивність використання земель у межах землекористування територій ПЗФ можуть бути різними. Розходження визначаються складом угідь, екологічною ситуацією, рельєфом місцевості, правовим режимом, обмеженнями й обтяженнями. В умовах нових земельних відносин ця неоднорідність потребує особливого підходу до організації території, яку використовують для рекреаційної діяльності.

Підсумовуючи викладене, під землекористуванням слід розуміти інтегровану систему, що включає: 1) частину єдиного земельного фонду (земельна територія, земельна ділянка та права на них), надану державою або набуту у власність чи оренду окремим володільцем або користувачем для господарської чи іншої мети, межі якої визначені на місцевості; 2) земельний об'єкт права, об'єкт економічних, екологічних, містобудівних, сільськогосподарських та інших земельних відносин, на

який землекористувачеві виданий документ, що посвідчує право на землю з установленими межами, площею, складом угідь, майнових об'єктів і за необхідності з геодезичними координатами межових знаків, визначених у натурі; 3) використання людиною (суспільством) інтегрального потенціалу природної території, яка включає всі ресурси на відповідній ділянці геопростору, є складовою суспільно-територіального комплексу різних ієрархічних рівнів земельного устрою і веде до ускладнення його структури, що знаходить своє відображення у процесі регулювання суспільних, земельних, екологічних та інших відносин. Відповідно система природно-рекреаційного землекористування передбачає ресурсозберігаючий, відтворний і природоохоронний та виробничий (корисний, ефективний, суспільний чи комерційний) аспекти.

Отже, можна констатувати, що *рекреаційне землекористування*, яке функціонує в природокористуванні – це частина земної поверхні з визначеними межами у натурі (на місцевості), яку використовують на різних правах власності та користування як об'єкт земельних, екологічних, рекреаційних, містобудівних та інших відносин для рекреаційної діяльності. В прикладному аспекті поняття рекреаційного землекористування у сфері природокористування – це система форм і методів використання землі, що складається в країні згідно зі сформованими еколого-земельними відносинами та земельним устроєм під дією об'єктивних соціально-економічних чинників або запроваджена державою.

Рекреаційне землекористування як об'єкт економічних, екологічних і правових відносин включає одночасно й благо, необхідне споживачам, і витрати або інвестиції, без яких володіння й користування земельними та іншими природними ресурсами практично неможливі. Ці якості земельних й інших природних ресурсів проявляються у вигляді їхньої корисності, рідкості, обмеженості та цінності. Загальні екологічні споживчі цінності земельних й інших природних ресурсів становлять корисність рекреаційного землекористування, а саме можливість використання рекреаційних ресурсів для здійснення визначеної економічної функції (надання рекреаційних послуг тощо) чи особистого користування.

Корисність – це здатність рекреаційного землекористування в сфері природокористування як об'єкта економічних, екологічних і правових відносин задовольняти потреби рекреаційних послуг в певному місці й протягом відповідного часу.

Рекреаційне землекористування у сфері природокористування як об'єкт економічних, екологічних і правових відносин включається в економічний оборот як ресурс, який не має альтернативи взаємозаміни у багатьох сферах діяльності. Його особливість як об'єкта економічних відносин полягає ще і в тому, що кількість запропонованих на ринку таких об'єктів обмежена самою природою. Тому вартість рекреаційного землекористування у сфері природокористування як об'єкта економічних відносин визначається переважно попитом на рекреаційні послуги: якщо попит зростає, то підвищується і його вартість або рента.

Права на землю разом із природними ресурсами (рослинність, вода, інші природні ресурси) й зведеними на території рекреаційного землекористування будівлями є джерелом абсолютної та диференціальної ренти. Збільшення попиту на рекреаційні послуги підвищить земельну й екологічну ренту до певного рівня, а відповідно зросте і ціна за рекреаційне землекористування як об'єкт економічних та правових відносин.

До економічних особливостей рекреаційного землекористування у сфері природокористування як об'єкта економічних, екологічних та правових відносин віднесено: різноманітність комбінацій речових прав; диференціація оподаткування; нерівномірність грошових потоків; жорстка регламентація оформлених угод; ліквідність і необхідність менеджменту.

До функцій рекреаційного землекористування в сфері природокористування належать нагромадження знань про принципи економічної оптимізації власне процесу природокористування на конкретній юридичній підставі. Встановлюються економічно обґрунтовані склад і пропорції між факторами природокористування, включаючи земельні та інші природні ресурси, знаряддя й засоби праці, робочу силу, капітал. Досліджуються умови і принципи раціонального розміщення, організації та управління процесом природокористування, у тому числі з урахуванням диференціації властивостей територіально-земельного ресурсу й такої його суттєвої ознаки, як просторове розміщення, тобто «фактора відстані». Важливим моментом є аналіз економічно обґрунтованих механізмів узгодження суспільних

інтересів у системі економічних, екологічних, містобудівних, сільськогосподарських, правових та інших відносин прав володіння й користування землею, форм і методів використання земельних та інших природних ресурсів, а також рівня інфраструктурного облаштування, механізмів мотивації до високопродуктивної праці, ресурсозберігаючих технологій тощо.

Таким чином, економіка рекреаційного землекористування в сфері природокористування – це наука, яка вивчає закономірності розвитку і функціонування економічних відносин суб'єктів природокористування у процесі організації використання й охорони земельних та інших природних ресурсів, досліджує дію об'єктивних економічних законів, умов і факторів, що визначають ефективність, формування й дієвість економічного механізму, форм і відповідно до них методів природокористування.

Поняття та сутність рекреаційного землекористування в сфері природокористування не можна розглядати окремо від комплексного поняття «земельно-територіальний ресурс». Земельно-територіальний ресурс, як зазначають А.М. Третяк та В.М. Другак у науковому дослідженні [12, с. 5], об'єднує в своєму змісті визначення терміна «земля» як соціально-економічну суть універсального фактора суспільного виробництва й терміна «територія» як географічну (просторову) категорію. Як і будь-яке узагальнююче поняття, поняття «територія», визначене у науковій доповіді С.І. Дорогунцова, О.С. Новоторова, Т.С. Ніколаєнко [2] «Оцінка земельно-ресурсного потенціалу України і

проблеми забезпечення ефективності його використання», є складним та багаторівневим категоріальним утворенням, що характеризується ієрархічною структурою. На їхню думку, є підстави досить чітко виділити такі ієрархічно поєднані смислові рівні поняття землі, як території: загальнонауковий (який застосовуються тільки у певних наукових дисциплінах); фізико-географічний; економіко-географічний; міжнародно-правовий.

За умови різнопланового тлумачення понять «земля» і «територія» в землеустрої, їхню економічну суть інтерпретуємо у понятті «земельно-територіального ресурсу» як ресурсу природи. Адже і земля, й територія як продукт природи, як стверджують В.М. Другак та А.М. Третяк [12, с. 5, 6], мають двоїсту функцію і виступають: по-перше, як елементарний ресурс – просторовий, операційний базис будь-якого виду людської діяльності; по-друге, як інтегральний ресурс природного й антропогенного походження (територія – простір, територія – надра, «земля – територія» – родючість, «земля – територія» – фонди тощо).

Разом із тим С.І. Дорогунцов, О.С. Новоторов, Т.С. Ніколаєнко наголошують [2], що у загальноекономічному відношенні термін «земля» має кілька значень: від гранично широкого, який охоплює всі природні фактори й умови виробництва (включаючи його базис, первинні предмети і засоби виробництва), до гранично вузького, обмеженого її роллю, територіального операційного базису.

Отже, сутність економіки рекреаційного землекористування у сфері природокористування можна сфор-

мулювати як ефективність організації сукупності відповідних видів суспільної життєдіяльності, що здійснюються на конкретній території із залученням земельного фактора в тій чи іншій формі та на відповідних

правах, у різних масштабах і з різним функціональним змістом у процес економічних, екологічних та рекреаційних відносин суб'єктів землекористування (рис.).

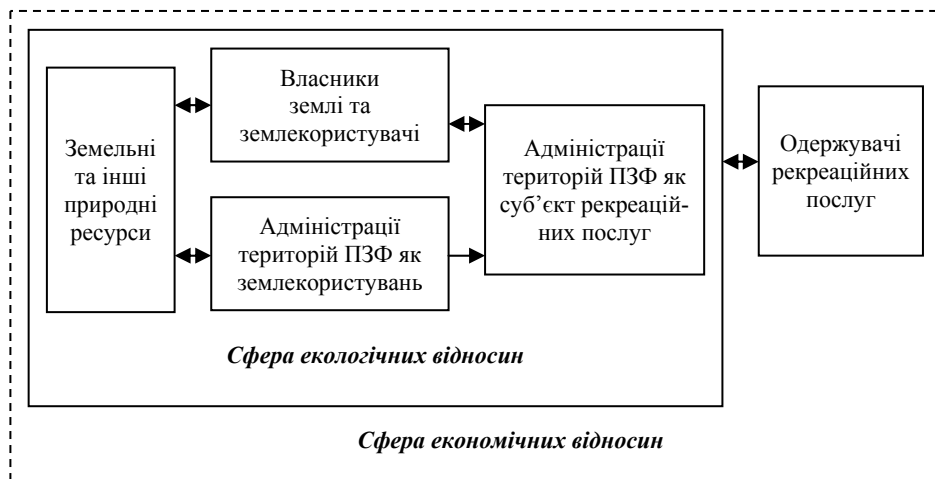

Рис. Логіко-смысловая модель поняття сутності економіки рекреаційного землекористування у сфері природокористування за ступенем розвитку виробничих сил, станом земельного та екологічного факторів і характером суспільних відносин, у тому числі й земельних та екологічних

Висновки

Під рекреаційним землекористуванням необхідно розуміти частину земної поверхні з визначеними межами в природі (на місцевості), яку використовують на різних правах власності й користування як об'єкт земельних, екологічних, рекреаційних та інших відносин для рекреаційної діяльності. Відповідно сутність економіки рекреаційного землекористування у сфері природокористування полягає в ефективності організації сукупності певних видів суспільної життєдіяльності, які здійснюються на конкретній території із залученням земельного фактора в тій чи іншій формі та на відповідних правах, у різних масштабах і з різним функціональним змістом у процес еконо-

мічних, екологічних і рекреаційних відносин суб'єктів землекористування.

Список літератури

1. География рекреационных систем СРСР / [В.С. Преображенский, Ю.А. Ведений, И.А. Данилова и др.]. – М. : Наука, 1980. – 220 с.
2. Дорогунцов С.І. Оцінка земельно-ресурсного потенціалу України і проблеми забезпечення його ефективного використання / С.І. Дорогунцов, О.С. Новоторов, Т.С. Ніколаєнко : наук. доп. – К. : НАН України, РВПС України, 1999. – 82 с.
3. Другак В.М. Теоретичні та методичні основи економіки землекористування / В.М. Другак. – К. : ЦЗРУ, 2004 – 130 с.
4. Земельний кодекс України : прийнятий 25 жовтня 2001 року № 2768-III //

Відом. Верхов. Ради України (ВВР). – 2002. – № 3–4. – Ст. 27.

5. Зорин И.В. Разнообразие территориальных рекреационных систем и их типология // Теоретические основы рекреационной географии: статьи / И.В. Зорин., В.С. Преображенский, Ю.А. Ведений. – М. : Наука, 1975. – С. 77–84.

6. Мироненко Н.С. Рекреационная география / Н.С. Мироненко, И.Т. Твердохлебов. – М. : Изд-во Моск. унта, 1981. – 208 с.

7. Петренко И.Н. К вопросу о типологии форм и видов рекреационной деятельности / И.Н. Петренко // Науч.-техн. конф. преп., сотр., аспирантов и студентов фак. экономики и менеджмента : тезисы докл. – Суми : СумГУ. – 2003. – С. 117–118.

8. Пирожник И.И. К вопросу о классификации форм и видов рекреационной деятельности / И.И. Пирожник // Вест. Бел. ун-та. – 1975. – № 2. – Сер. 2. – С. 69–72.

9. Рекреация // БСЗ : в 30 т. / под ред. А.М. Прохорова. – [3-е изд.]. – М. : Сов. энцикл., 1975. – Т. 21. – 640 с.

10. Рекреация // УСЗ : в 12 т. – К. : Гл. ред. Укр. сов. энцикл., 1983. – Т. 9. – 568 с.

11. Словник іншомовних слів / [під ред. О.С. Мельничука]. – К. : Гл., ред. УРЕ, 1977. – 776 с.

12. Третьяк А.М. Економіка землекористування та землевпорядкування : навчальний посібник / А.М. Третьяк, В.М. Другак. – К. : ЦЗРУ, 2004. – 542 с.

Обоснованы сущность и понятие экономики рекреационного землепользования в сфере природопользования в условиях новых земельных отношений. Разработана логико-смысловая модель понятия сущности экономики рекреационного землепользования в сфере природопользования.

Ключевые слова: рекреационное землепользование, экономические отношения, экологические отношения, природно-заповедный фонд.

The essence of the concept of economy and recreational land use in environmental conditions in the new land law. A logical-semantic model of the concept of the nature of the economy recreational land use in the area of environmental management.

Keywords. recreational land use , economic relations, ecological relationships , natural preserves.